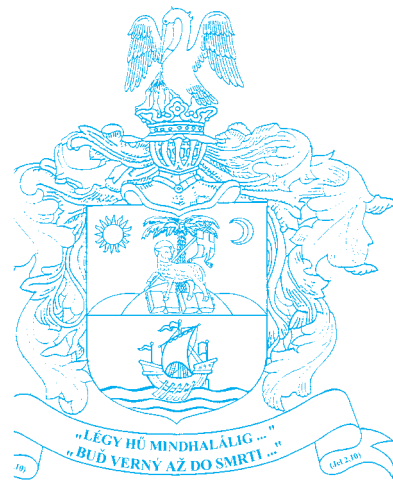

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXI. évfolyam

11. szám

Komárom, 2010. november

Ára 35 cent

GYŐZELEM AZ ÓRIÁSOK FELETT

Kedves Testvéreim! Dávid és Góliát története (1Sám 17) azal kezdődik, hogy a filiszteusok összevonták seregeiket a harcra. Harc mindig volt és mindig lesz itt a földön. Sőt! Men-nél inkább az Úréi vagyunk, annál több harcunk lesz, mert a gonosz is csak ott dolgozik, ahol élet van. És ha vannak küzdel-meink, harcaink, akkor az azt jelenti, hogy élünk. Az a legrosz-szabb, amikor belenyugszunk abba, hogy elbuktunk, elvérez-tünk és szinte beszuggerálja nekünk a Sátán, hogy nem is győz-hetünk.

A Biblia Istene azt mondja, hogy akkor vagy boldog, ha a harcaidban az Isten melletted áll! Ha Jézus az oltalmad. „*Harci zajban, küzdelemben oldalunkon áll, Benne higgyünk, ő segít meg szívünk harcínál*” – mondja egyik énekünk (471,4). A harcokat – a lelkieket legalábbis – biztosan nem tudjuk kikerülni. Nem meg-oldás, hogy kijelentem: inkább ne is tudjak semmiről, mert akkor nem fáj a fejem. Vagy inkább magamra zárom az ajtót, nem megyek emberek közé, mert megtudok va-lamit, ami aztán felzaklat; nem hallgatók híreket, mert akkor nyugtalan leszek... A megoldás az, hogy ha nyugtalanságom van, ha zaklatott vagyok, akkor ezeket is elmondom az Úrnak, átadom neki, és Ő ezeket elrendezi bennem. De akkor nem szűnik a zaklatottság, ha magam akarom kezelni, mert kiderül, hogy nem megy. Ha vannak lelki har-caink, az azt jelenti, hogy az Úr tud rólunk. Persze, tud rólunk a gonosz is, és el akar választani Istentől. Azt akarja, hogy buk-junk bele a lelki harcainkba.

„*Ekkor kilépett a filiszteusok seregéből egy kiváló harcos (4a v.). Az Isten-ellenes seregből kiáll egy belevaló valaki, akinek van szava, van megjelenése, aki hatalmas erőt mutat. Olyan erőt, amelytől inába száll Isten népének a bátorsága. Góliát olyan óriás toronyként magasodik az egész társaság fölé, mint a bennünket ijesztgető félelmeink. A bicepszé majd szét pattan, kérkedése betölti a völgyet. Nyíltan szól a gonosz, szinte Isten népének a szemébe nevet. És nyíltan gúnyolódik: kik vagytok ti, Isten népe? Ma azt mondják: mit akartok ti, mai magyar ke-resztyének? Mit tudtok ti, maroknyi felvidéki hívó csapat? Van még egyáltalán létalapotok, hát megeszünk benneteket!?* Vagy ahogyan egy szlovák falubeli a szemébe mosolygott egy ma-

gyarnak: úgyis elfogytok nemsokára. Hát mit is akartok, Isten népe? Mit imádkozgattok még itt, hogy Isten, áldd meg a ma-gyart!/? Gondoljátok, hogy kaptok erre még választ, miközben látszik, hogy az egyház sem olyan erős?

Azt mondja Góliát: „*Állítsatok szembe velem valakit, hogy megvívjunk egymással!*” (10. v.). Egy zsidó sem jelentkezik, senki nem mer kiállni. Egészen addig, amíg Isai legkisebb fiá-ban, Dávidban – aki otthagya a juhok őrzését, hogy apja paran-csára gabonát és kenyeret vigyen a bátyjainak – elkezd érlelőd-ni a döntés: megküzdek velem. Góliát kicsúfolja a gyereket: „*Hát kutya vagyok én, hogy bottal jössz ellenem?*” (43. v.) – mondja. Így csúfolódik rajtunk is a gonosz. Csak imádkozol, ennyit tes-zel csak? Ez minden? – mondta valaki nemrég egy bajban lévő hívőnek. Lehet itt győzelem? A vézna Dávid szemben az em-berhegynyi, állatias Góliáttal. A fogpiszká-ló és a forgószelel – mondhatnánk. A három-kerekű bicikli nekimegy a tizenennyolc kere-kű kamionnak. Milyen esélyt adunk Dá-vidnak az óriással szemben? Lehet, na-gyobbat, mint magunknak a saját óriá-sunkkal szemben...

A mi Góliátunk nem visel kardot, sem pajzsot. A munkanélküliség, az elhagya-tottság, a depresszió, a féltékenység, az irigység kardját lengeti felénk. A mi óriá-sunk nem az Élő völgyében járkal fel s alá,

hanem a konyhánkban, a hálószobánkban, a munkahelyünkön lépked szemtelenül. Olyan számlákat hoz egyeseknek, amiket keservesen vagy egyáltalán nem tudnak kifizetni; olyan embe-reket hoz, akiknek sohasem tehetünk a kedvükre; szeszes italt, amelynek nem tudunk ellenállni; olyan múltat egyeseknek, amelyet nem tudnak lezárni, vagy olyan jövőt, amellyel nem tudnak szembenézni. Jól ismerjük ezeket a Góliátokat. Reggel ő az első gondolatunk, este az utolsó aggodalmunk.

De Isten adott képességeket, lelki ajándékokat, melyek segítségével felvehetjük a harcot. Pál apostol nagyon világosan ír erről: „*Éppen ezért vegyétek fel az Isten fegyverzetét, hogy ellenállhassatok a gonosz napon, és mindent leküzdvé megállhassatok. Álljatok meg tehát, felővezve dereka-tokat igazságszeretettel, és magatokra öltve a megigazulás pán-célját, felsaruzva lábatokat a békesség evangéliuma hirdetésé-* (Befejezés a 2. oldalon)

Gyüre Lajos

HA MAJD

*Ha majd végleg hazamegyek,
a toronyban harang kondul,
s könnyeznek a messzi hegyek.*

*Ha majd két szál deszka között
fekszem némán és hallgatom:
szegény, az Úrhoz költözött.*

*Ha majd úgy ébredek egyszer,
hogy főnről nézem a testem,
s mellettem ott áll a Mester,*

*gyűrött ruhámon igazít,
s kérdi: „Te csak így meztláb?
És hol a cipőd?” „Igaz is –*

*mondom –, ugyan hova tettem?” – mondja, de a Mester ráun.
Szegény feleségem csak néz,
s mosolyog kényszeredetten.*

*És mondja az Úrnak: „Látod,
ilyen ez! Mindent csak félig
intéz! Vesz inget, kabátot!*

*S a cipőt ki viszi utánad!?
Még ez is! Micsoda szegény!
Nem elég a baj, a bánat!*

*Itt fekszel két deszka között,
s úgy nézel ki, mint egy koldus
vagy mint szökött rab, üldözött,*

*kinek cipőre se telik!
S ott fönt miben fogsz majd járni?
Keresd ha kell, hát reggelig!”*

*– mondja, de a Mester ráun.
– „Jöhetsz így is!” – szól, és a
mennye kapu mögöttem bezárul.*

Az ÚR színe előtt

Irgalmas, szerető Isten, ájtatosan szeretnék most kérni. Te ismered minden gyengeségemet. Tudod nyomorúságomat, amiben szenvedek. Te tudod, hogy bűnbe estem és mennyi gonosz dologba keveredtem. Tudod, milyen gyakran gyöttrődöm, szenvedek kísértést, nyugtalanokodom és beszennyeződöm. Tehozzá fordulok orvosságért, menedékért, megkönyebbülésért. Tehozzá szólok, aki mindentudó vagy, ismered egész bensőmet. Csak Te nyújthatsz nekem menedéket és segítséget. Szegény vagyok, meztelenül állok előtted, kegyelmedet kérem, irgalomért kiáltok hozzád. Frissíts fel engem, éhező koldusodat, a Te szereteted tüze izzad el ridegségemet. Világosítsd meg sötétségemet jelenléd fényével. E-meld fel szívemet a mennyig, és sose engedd meg, hogy gondolataim a földön tévelyegjenek. **Ámen.**

Kempis Tamás

nek. Mit jelent ez a gyakorlatban? Itt van pl. ez az ifjú Dávid, aki a katonák állagig ér talán, hogyhogy mégis ki mer állni? Mert ott van rajta az Isten Szentlelke! Az élő Isten jelenléte. Dávid nem veszi fel Saul páncélját, nem olyan módon akar harcolni, mint ahogyan azt Saul elképzelte – és Saul ebben az esetben a világot jelképezi. A hitetlen világot, amely teljesen másképpen gondolkodik a harcra és a győzelemről. De meg van írva: nem a férfiak és a lovak erejében gyönyörködik az Úr, hanem az istenfélőkben (*Zsolt 147, 10–11*).

Isten mindnyájunkat keresztyén életre hívott el, és gyógyulásokat, szabadulásokat akar adni a bűnökből, a kísértésektől, az elbukásokból. Meg akar szabadítani a rossz szokásainktól, a haragtól, indulattól, dühtől, amik olykor legyőznek, lepasszíroznak bennünket. Győzelmet akar adni az Isten, de ehhez mi is kellünk. Ehhez kell a kicsi Dávid: hozzá kell tennünk a magunkét, mert nélkülünk Isten nem ad győzelmet. Ha felettünk szokott győzni a bűn, akkor velünk akar győzni a bűn felett. Ezért kell felgerjesztenünk magunkban az erőt, a szeretet és a józanság lelkét. Vagyis érdeklődővé kell válnunk és egyre inkább fogékonyra az Isten beszéde és jelenléte iránt, hogy megerősödhessen a szívünkben és lelki harcainkban döntő jelentőséggel bírasson. **Ámen.**

Vámos Béla

(Az V. Bátorkeszi István Napok keretében 2010. október 27-én Bátorkeszin elhangzott evangelizációs igehirdetés rövidített és szerkesztett változata.)

GYŐZELEM AZ ÓRIÁSOK FELETT

(Befejezés az 1. oldalról)
nek a készségével. Vegyétek fel mindenképpen a hit pajzsát, amellyel kiolthatjátok a gonosznak minden tüzes nyilát. Vegyétek fel az üdvösség sisakját is, és a Lélek kardját, amely az Isten beszéde” (*Ef 6, 13–17*). Saul király azért fél, mert nem ezek segítségével akar harcolni, hanem maga eszére hagyatkozik. És ezért fél az ember, mert magában bíz, a maga erejével, a maga eszével akar valamit megoldani. Nem megy! Góliátot hittel és imával lehet csak legyőzni! Testvérek, Góliát az embert, a csak vallásos embert, az Isten Szentlelkével be nem töltekezett embert, a meg nem tért embert, az újjá nem született embert kineveti! Erre mondja az Úr Jézus, hogy az ízetlen keresztyénséget, az erőtlent hívőket megtapossa a világ. Mert nem érez bennük erőt; isteni erőt, amelyre egyébként senki nem képes magától.

És akkor ennek az ellenkezője is igaz: lehet valaki nagyon kicsi, nagyon gyenge, de ha a Szentlélek Isten ereje benne van, megijed tőle a világ és a gonosz hatalom meghátrál, de minimum megriad. Mert nem érti, hogyan lehet valaki kicsi léte bator és erős! Mint a történetben a kicsi Dávid. Isten a kísértésben, a sokféle gyengeség felett akar győzelmet adni, és ezt úgy tudja megadni, ha beteljesedünk az ő jelenlétével. Egy gyülekezet nem akkor lesz erős, ha sok pénze és épületei lesznek, hanem akkor, ha imádkozó, bibliaó-

rás, Bibliát olvasó tagjai vannak, akik beteljesednek Isten Szentlelkével. Ahol imádkoznak, ott csodák történnek, győzelmek születnek.

Isai elküldi a legkisebb fiát, Dávidot, hogy vigyen élelmet a testvéreinek és tudakolja meg, hogy jól vannak-e. És ez a mondat most hozzánk is elérkezett: Hogy vagy, testvérem? Hogy vagy a harcaiddal? Hiszed, hogy Isten meg akar téged is erősíteni kívül és belül is az ő igéjével? Hogy neked is meg akarja adni, mint Timóteusnak, az erőt, a szeretet és a józanság lelkét? (Ez a három összefügg, és egyiket sem szabad a másik nélkül alkalmazni.)

Amikor Pál apostol arról ír, hogy erőtelen és úgy érzi magát, mint egy törekeny cserép, akkor azt hallotta Jézustól, hogy Jézus ereje pont erőtlenség által, tehát Pál által ér célhoz! Fantasztikus! Pál itt világosan ír Isten erejéről, hogy ha mégis sikerül győzni a harcainkban – mert higgyük el, hogy sikerül, hogy megváltozhatnak a dolgok! –, akkor ezt a törekeny cserépedényben (magunkban) levő erőt ne magunknak tulajdonítsuk, hanem Isten-

Az alábbi írás szerzője a Magyarországi Evangélikus Egyház országos missziói lelkésze, aki a szeptemberi lelkésztovábbképzésen egyházunk egész lelkészi karával megosztotta az örömhír továbbadásával kapcsolatos gazdag tapasztalatait. Nálunk szerzett benyomásait az *Evangélikus Élet* 42. száma *Útitárs* című mellékletében jelentette meg. A krisztusi szeretet nemzeteket felülhaladó erejéről tett ragyogó bizonyítéktételét teljes terjedelmében közöljük. (A szerkesztőség)

Isten ajándéka és időnként fájdalmas, de ugyanakkor gyönyörűsége terhe rajtam, hogy évtizedek óta látogatom a Kárpát-medencei egyházakat, gyülekezeteket.

Egy kis írás terjedelmi keretei nem teszik lehetővé, hogy érzékeltessem a számtalan élményt, tapasztalatot, a határátkelések „macerájától” kezdve a teli templomos gyülekezeti evangelizációkon, az elesett állapotú cigánytáborok látogatásain keresztül a legkülönbözőbb helyszíneken (korábban titkos házi együttléteken, később erdélyi egyetemeken vagy a Hargita magasain) rendezett ifjúsági alkalmakig. Évi mintegy nyolcvan szolgálati utam negyede a határon túli testvérek közé visz.

Legutóbb Szlovákiában jártam: a Szlovákiai Református Keresztény Egyház püspökének meghívására tartottam előadásokat mintegy kétszáz lelképásztornak *Ha holtakat nem ébreszt, mit ér a trombitászó? – Misszió az új évezredben* címmel három lelkésztovábbképző konferencián. A pozsonyi, a komáromi és a barsi egyházmege Komáromban, a gömöri, az abaúj-tornai, a zempléni és az ungi egyházmege Komáromon, a nagymihályi és az ondavahernádi egyházmege Nagymihályban rendezte értekezletét. (Ez utóbbi megye szlovák nyelvű gyülekezeteket foglal magába.)

A felvidéki magyar reformátusoknak önálló püspökségük van, ellentétben a magyar evangélikusokkal. A szlovák nyelvű reformátusok a magyar püspök által vezetett egyház részei, van viszont szlovák püspökhelyettesük. Mivel több evangélikus gyülekezet az elmúlt évtizedekben nehéz helyzetbe került – főleg nyelvi okok miatt –, református testvéreink siettek segítségükre. E helyen is köszönet ezért!

Híd-Krisztussal a Kárpát-medencében

Jézus Krisztusban megszűnhetnek az ellentétek

Kis szorongással álltam a nagymihályi új templomban ülő szlovák református lelkészek elé mondandómmal. Talán felvetődött néhányukban az a gondolat, hogy mit keres itt ez a magyarországi lutheránus, miről akar minket okítani, szükségünk van-e nekünk arra, hogy tolmács segítségével hallgassunk pesti

zonytalansága ellenére – békéscsabai lelkész segítségével – megtartottuk az alkalmat. Hibátlanul énekelték a liturgiát. Ezt nekem meg kellett tennem az evangéliumi emberszeretet alapján.

Krisztus a híd a népek, nemzetiségek, felekezetek között is. Életünk meghatározó ajándéka, hogy Jézusban kapcsol-

A lelkésztovábbképző résztvevői a szerző előadását hallgatják. (A. Kis Béla felvételei)

előadót. És akkor, ott is átéltük a csodát, amely nem más, mint Isten meggyőző és ellenállhatatlan jelenléte, mindünket elfogadó szeretete, mert „Isten mégis nagyobb a mi szívünkénél” (1Jn 3, 20b). Mert ő nem szlovák, magyar, zsidó és nem református, baptista vagy lutheránus, hanem mindannyiunk Atyja.

Bemutatkozásként elmondtam, hogy magam „csabai” vagyok, felmenőim között szlovákok is vannak, de magyar

latba kerültünk az Atyával. A *Híd-Krisztus* szeretete a poklokig is elér. Őbenne, őáltala valóban elérjük egymást, de csak benne és általa. Ezt nem lehet megjárni, erőltetni, mert a mímelés csúfos kudarca van ítélve.

Ebben az Istentől kapott hitben szolgálhatok az Ukrainához tartozó Kárpát-alján magyar, orosz és ukrán nyelvű gyülekezetekben, cigány közösségekben; Erdélyben (de akár Bukarestben

vagyok. Fontos volt már főiskolás koromban, a diktatúra idején, hogy elmenjek például a moldvai csángókhoz is, szervezett, titkos utakon. Vittünk gyógyszert, könyveket, címekeket; tanítottuk magyarul a gyermekeket.

Ugyanakkor amikor első gyülekezetemben azt tapasztaltam, hogy az otthonukban többen szlovákul beszélnek, felajánlottam, hogy harmincöt év szünet után megszervezem a szlovák nyelvű istentiszteletet. A helyiek kezdeti bi-

is), ahol nemegyszer románra is fordítják a beszédet; magyarul alig vagy már egyáltalán nem tudó szlovéniai testvérek között; vagy most legutóbb szlovákok között.

Tudom, sok a fájdalom, a seb, de Krisztus az áldott orvos. Ő azt akarja, hogy meggyógyulva áldássá legyünk hazánkban és a környező népek körében is.

Szeverényi János

1943 júniusában eredményesen befejeztem a polgári iskolát. Komolyan felvetődött a kérdés, most merre, hová menjek az árvaházból. A Timótheus könyvesbolt vezetője felajánlotta, hogy tanoncszerződést köt velem. Ezt én örömmel fogadtam, mert akkor már Isten gyermeke voltam és szívesen vállalkoztam evangéliumi könyvek terjesztésére. Erre azonban csak szeptember 1-től volt lehetőség. Addig Bátorkeszin be kellett szereznem az ehhez szükséges irataimat. Ennek semmi akadálya nem volt, hiszen még ma is őrzöm őseim családfáját 1848-ig visszamenőleg. (Csukás Zsigmond somorjai esperes egyik levelében arra hívta fel a figyelmemet, hogy igyekezzem úgy élni lelki életemet, mint Szcenci Molnár Albert egyik lezárazottja.)

Izzalommal készültem hát a szép szolgálatra. Szeptember 1-ig pedig Madaron, Csukás Zsigmond nagybátyjánál dolgoztam mezőgazdasági munkásként. E kemény kéthavi munkámért teljes ellátást és egy pár öltő ruhát kaptam fizetségül. Jó családi légkörben töltöttem el ezt a két hónapot. Legnagyobb gondom az volt, hogy az ökrös szekéren nehezen barátkoztam meg az ökrök irányításával. Hangomat nem ismerve gyakran mentek a tilosba, amiből kellemetlenségek adódtak, de szerencsére kis idő múltán engedelmissé váltak ezek az igavonó állatok.

A kemény fizikai munka mellett szellemi munkát is végeztem, hisz a *Hirmondó* című újságot szerkesztettem, mely a nyári szünetben összekapcsolta az árvaházban lakó és a nyári szünetet otthonukban töltő internátusi tanulókat. A lelki kapcsolatot így tartottuk fenn egymással. Az újság megtette a maga körútját, és mindenki megírta benne örömeit, gondjait, aranymondásait, beszámolt lelki problémáiról, és végül visszaérkezett Madarra a „szerkesztőhöz”. Ebből tudtuk meg, hol vannak gondok, s ahol mutatkoztak (betegség, lelki problémák), oda elmentünk segíteni, a lelki problémák megoldásáról beszélgetni.

1943. szeptember 1-től megkezdődtek inaséveim a komáromi Timótheus könyvesboltban, amely időszak 1946. szeptember 1-ig tartott. Gaál Zoli bácsi, egykori árvaházi nevelőm volt a könyvesbolt tulajdonosa, Keszegh Pali bácsi pedig az üzlet cégvezetője. Szép összhangban végeztük munkánkat, hisz lelki testvérek voltunk, mindhárman a Timótheus Szövetség tagjai. A cégjelzéses levelezőlap tanúsága szerint a könyvesboltban Bibliákat, imakönyveket, evangéliumi iratokat, református egyházi nyomtatványokat, tankönyveket, iskolaszereket és irodai felszereléseket árusítottunk a Jókai utca 12.

Isten országának szolgálatában Inaséveim a komáromi Timótheus könyvesboltban

szám alatt. A lelkészek számára tíz százalékos kedvezményt és bizományban történő vásárlást biztosítottunk. Én kezdetben az eladói, a könyvelői és a beszerzői munkában is. Alkalmam volt sok evangéliumi könyvet elolvasni, és azokat meggyőző erővel, bizonyágtételekkel ajánlani. Ez adta számomra a legnagyobb örömet. Forgalmunk szépen nőtt. Az inasévek letelte után megkaptam a segédlevelet, de továbbra is ott dolgoztam.

Ezek az évek számomra egyrészt lelki szolgálatokat, másrészt számos evangéliumi könyv elolvasásával lelki gyarapodást jelentettek. Számtalan régi, értékes könyvet tudtam áttanulmányozni, amelyeket még ma is féltve őrzök, értékes kincset jelentenek számomra. Isten gyermekeként végeztem ezt a munkát, és lelki éhséggel kutattam az evangéliumi írásokat. Mindemellett nagy forgalmat bonyolítottunk le még 1944-ben is, amikor már egészen magamra maradtam az üzletben; a tulajdonos és a cégvezető katonai szolgálatot teljesítettek. A háború vége felé fél évig magára maradt az üzlet, be kellett zárni, mert engemet kényszerkatonai szolgálatra hurcoltak el tizenhét évesen Németországba. Isten kegyelméből azonban hazaérkeztem, mert elfogadtam Isten ígését: „...*ha nem hisztek, bizony meg nem maradtok!*” (Ézs 7,9b). Hárman voltunk, akik hittünk és bízunk Istenben, és az ő kegyelme folytán haza is kerültünk az elhurcolt kétszáz fiatal közül. Hazaérkezésem után hozzáálltam a megrongált könyvesboltunk rendbehozatalához, hogy minél előbb kinyithassam az üzletet és megkezdhessem az árusítást. Istenünk csodálatosképpen megőrizte az üzlethelyiséget és az árukészletet is. Egyedül kezdtem hozzá a rendcsináláshoz és az árusításhoz a korábbi meghatalmazás alapján.

Igyekeztem feladatokat hűséggel ellátni még ilyen nagy megterhelés mellett is. A feladat nagyon szép volt, szívesen is végeztem. Az volt a célom, hogy a legnagyobb szükségben se hiányozzanak az evangéliumi könyvek az otthonokból, adjanak vigasztalást, lelki erősítést a kétségbeesett embereknek. Nagyon sokan vettek Bibliát, evangéliumi könyveket. Igyekeztem az utánpótlást is biztosítani, hogy mindig legyen megfelelő készletünk. Nem is volt hiány a keresett könyvekből, azokat mindig beszereztem.

Egyedül végeztem a takarítást, az árusítást, a könyvelést, képek keretezését, töltőtollak javítását, s mivel tüzelő nem

volt, mindezt hidegben, fűtés nélkül kellett tennem. Nagy gondot jelentett az étkezésem is. Kegyelemkenyéren éltem, sokat éheztem. Előfordult, hogy gyalog mentünk az árvaházi testvéreimmel Nagygyedre (kb. 40 km); krumplit, babot gyűjtöttünk. A legfőbb gondom az volt, hogy nem volt igazi otthonom. Az árvaházban már nem lehettem, mert tanonc, majd később segéd lettem. Így hát hol a Mézes Laci barátom családjánál, hol a bátyámnál kaptam éjszakai szállást. A napi étkezésem egyik nap hideg bableves még hidegebb krumplifőzelékkel, a másik nap ugyanez fordítottan: krumplileves babfőzelékkel volt. Gyakran semmi sem. Ennek tüdőbetegség lett a következménye...

Mindezek ellenére nagy erőbedobással végeztem a napi feladatokat. Erre legjobban az serkentett, hogy ha már Isten olyan csodálatosképpen megőrizte az egyházi könyveket, amire akkor igen nagy szükség volt, kötelességemnek tartottam azokat eljuttatni a lelkileg szomjazó testvéreinkhez. Másrészt én magam is vágyódtam lelki táplálék után a naponkénti bibliaolvasás mellett. Gyakran nagyon kockázatos módon kutattam fel azokat a könyveket, amelyekre a legnagyobb igény volt. Sok lelkileg éhező testvérem keresett fel azzal a kéréssel, hogy szerezzem meg neki azt a könyvet, amelynek elolvasására oly nagyon vágyódik. Soha senkinek nem mondtam nemet, utánajártam és megszerkeztem. Így vált ez a könyvkereskedés igazi lelki forrássá. Legyen áldott az én mennyei Atyám, hogy adott erőt!

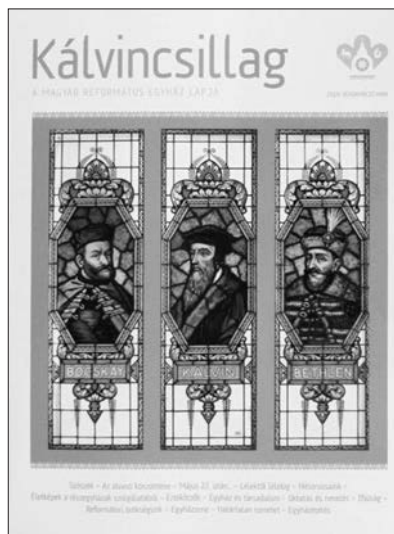
Isten iránti hálával gondolok ezekre a nehéz napokra, hónapokra, sőt sokszor évekre. Ő nem hagyott el, gondoskodott lelki táplálásomról. Erőt adott a nehézségek elviseléséhez, vigasztalást a csúgásokban, testvéri közösséget az árvaházban, ahol lelkileg mindig megpihenhettem, erőt nyertem. Sokszor mentem haza késő este egy-egy meghitt testvéri beszélgetés után boldogan fütyörészve: „*Dicső személyed, mely velem jár; / Fényt szór utamra, égi fényt, / S tovább vidám szívvel megyek már; / A holnaptól sem félek én (...)* / *Melletted óh, be szép az élet! / Szabadság, boldogság, öröm, / Ifjúság, mely örökre szép lett, / Mennycsászár, mely a földre jött!*

Ilyen lelki biztatással már könnyű volt megélni a nehézségeket, és reményességgel tekintettem jövőm felé. Legyen áldott Isten megőrző, mindvégig segítő, a jövőmre nézve biztató kegyelme!

Szcenci László

Amint lapunk előfizetői tapasztalhatták, az októberi szám kézhezvétele után nemsokára – még a reformáció havában, „bónuszként”, ingyen – megkapták a Kálvincsillag című magazint, a Magyar Református Egyház lapjának első számát is. Az impozáns kiállítású, 140 oldalas lapkezdemény a tavalyi egyesülés egyik „következménye”.

A kilenc Kárpát-medencei egyházrész delegáltjaiból összeállt szerkesztőbizottság azon igyekezett, hogy az egyházrészek nagyjából arányos terjedelmhez jussanak. A szerkesztők törekedtek a műfaji és tematikus sokszínűsége, amit a kialakított rovatok sikeres megtöltésével a gyakorlatban ki is viteztek. A lap tucatnyi rovatában többek közt életképek olvashatók

a részegyházak szolgálatáról, és az egyházépítés számtalan megnyilvánulása is nagy teret kap. Hangsúlyos a reformatori örökség bemutatása, és kiemelt szerepet kapott az oktatással és neveléssel, az ifjúsággal kapcsolatos anyag is. Emellett foglalkozik a lap egyházzenevel, misszióval és diakóniával, példamutatásként feltár egyéni sorsokat stb.

Tulajdonképpen minden cikk a magyar református egységet kívánja munkálni (a főszerkesztői ajánlás szerint maga a Kálvincsillag is egységjelként vágott neki az útnak; reméljük, hosszú út áll előtte!), miközben természetesen nem hiányoznak a 2009. május 22-ére utaló írások sem. Ebben a témakörbe vágunk a részegyházak püspökeinek és főgondnokainak az egységesülés folyamatát üdvözlő, a határokon átívelő összetartozásunkat erősítő, a vallási és nemzeti önazonosságunkat tápláló, reményt és erőt sugalló magvas gondolatait; akárcsak Orbán Viktor miniszterelnök köszöntő szavai.

–akb–

Internetes keresztyén könyvesbolt nyílt

Amint októberi számunkban már egy rövid hírben tudattuk, Ipolyságon internetes könyvesbolt kezdte meg a működését. Megálmodója és működtetője Izsmán Jónás helybeli lelkipásztor, aki már komáromi teológusként is foglalkozott iratterjesztéssel: a magyarországi keresztyén irodalmat baráti körben terjesztette. A bibliai példázat nyomán a Keresztyén Magvető nevet adta az internetes boltnak, melynek nevével saját céljára is utal: aki megismerte Jézus Krisztus megváltói sze-

Remény Alapítvány, Good News, Jó Hír Iratmisszió, Harmat, Szent Gellért Kiadó és Nyomda, Pintér Béla, Keresztyén Iskola Nemzetközi Szövetsége, Ethos, Fiatalok Krisztusért, Éjféli Kiáltás Misszió. A könyveken kívül CD-k, DVD-k, nyomtatványok, emléklapok, könyvjelzők, képeslapok stb. is szerepelnek a kínálatában.

A bolt internetes elérhetősége: www.magveto.sk (eddig tapasztalatunk szerint az Explorer böngésző nem szereti a honlapot, mert azonnal lefagy), illetve az alábbi

Megrendelőre és olvasóra várnak a könyvek a Keresztyén Magvető internetes könyvesbolt ipolysági raktárában

retetét, az vágyik másokat is elvezetni erre az ismeretre – így válik magvetővé.

A könyvesbolt az alábbi kiadókkal, terjesztőkkel, szervezetekkel áll kapcsolatban: Halleluja, Parakletos Könyvesház, Kálvin, Ébredés Alapítvány, Keresztyén Ismeretterjesztő Alapítvány, Jézus Krisztus Evangéliumának Missziós Társasága, Lévita Kiadó, Zúgó Szél Alapítvány, Új

címre postai úton is el lehet juttatni a rendelést: **Izsmán Jónás, Keresztyén Magvető, Fő tér 20., 936 01 Šahy**, telefon: **0904/941-236**.

A rendeléseknek postai úton, utánvétellel tesznek eleget. A postaköltség a megrendelőt terheli (a díjszabás a honlapon elolvasható).

–kis–

Feladvány

Hány ága van a kálvincsillagnak?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **december 15-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapra vagy e-mailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A szeptemberi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint Illés halk és szelíd hangon való megszólítása az 1Kir 19,12-ben van megírva.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a szerkesztőség jóvoltából – könyvjutalomban: **Egri Klára** (Örös), **Markovics Tiborné** (Komáromszentpéter) és **Vályi Kálmán** (Mátyócvajkóc). Mindhárman egy Károli-fordítású Bibliát kapnak ajándékba.

Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Kis- és Nagytoronya két kis zempléni falu Töketerestől délre, Sátoraljaújhely és Széphalom közelségében. Kistoronyán a legutóbbi, 2001. évi népszámlálási adatok szerint a 452 lakosból csupán ötvenhatan vallották magukat magyar nemzetiségűnek, a reformátusok száma pedig 138 volt. A szomszédos Nagytoronyán ugyan valamivel többen laktak, azonban a magyarok száma csupán tíz, és csak hetvenkét választójogú tagja van a református gyülekezetnek. (A gyülekezeti tagok száma természetesen valamivel több, mert gyermekek is tartoznak a közösséghez.) Nagytoronyán a lakosok többsége (mintegy kétszáz személy) a görög katolikus felekezethez tartozik, a szomszédos Kistoronyán pedig a Jehova tanúi vannak többségben.

A kistoronyai református templom eredetileg egy 13. századi, román kori pálos monostornak volt a része. Mai formáját neogótikus átépítéssel nyerte el. Bejárata fölött és belterében számos latin és magyar nyelvű felirat olvasható. A nagytoronyai templom még korábban, a 12. és a 13. század fordulóján épülhetett, és a 15. század végén emelt keleti templomrész csillagboltozata részlegesen még ma is fellelhető.

Ennek a két szomszédos, de mégis sokban különböző településnek a magyar és szlovák ajkú reformátusait **Pusztai Zoltán** beosztott lelkész pásztorolja, aki tizenkét éve került a gyülekezetekbe.

„Hétköznapi alkalmak sajnos egyik gyülekezetben sincsenek, kivételt képez ez alól a bűnbánati hét – mondja szomorúan a lelképásztor. – Az idősök már nem tudnak eljönni a bibliaórákra; örülnek, ha vasárnap ott lehetnek a templomban. A fiatalok pedig különböző okokra hivatkozva maradnak távol az alkalmaktól, és inkább csak nagy ünnepek alkalmával vesznek részt az istentiszteleten.” Vasárnap délelőtt Kis- és Nagytoronyán is hívogatja a harang a híveket az istentiszteletre. Délután egy alkalmat tart a lelképásztor: egyszer az egyik, másszor a másik gyülekezetben; de nagyobb ünnepek idején mind a két helyen szolgál délután is. (Kivételt képez húsvét és karácsony második napja, mert ilyenkor a töketerebesi idősotthonban tart úrvacsorás ünnepi szolgálatot.)

Nagytoronyán többnyire az idősök alkotják a gyülekezet magvát. A fiatalok többsége ugyanis házasságkötés után a

SZOMSZÉDOS, DE KÜLÖNBÖZŐ FALVAK

Kis - és Nagytoronyán megcsappant a reformátusok száma

jobb munkalehetőség miatt elköltözik a faluból, általában Töketeresre vagy Kassára. Kistoronya viszont jobban tudja tartani a fiatalokat, gyermekek is vannak a gyülekezetben. „Lehetnének többen is – mondja a lelképásztor. – A második világháború után azonban a reformátusok nagy számban csatlakoztak a Jehova tanúhoz, ezért jócskán megcsappant a gyülekezet tagjainak a száma a faluban” – mutat rá a történelmi tényre Pusztai Zoltán.

Nagytoronyán már inkább szlovákok élnek. Az alsó tagozatos iskolában öt

A nagytoronyai református templom

gyermek jár református hittanra, de már egyikük sem tud magyarul. Kistoronyán viszont még két nyelven hangzanak el a közérdekű falusi hirdetések is, és a gyerekek is beszélnek magyarul.

Nagytoronyán a hónap első vasárnapján szlovák nyelvű istentiszteletet tart a lelképásztor, de úrvacsorás alkalmakkor mindkét nyelven szól. A délutáni alkalom inkább családi jellegű. A felnőttekhez magyarul szól, ugyanazt az igeszakaszt a gyermekeknek viszont már szlovákul tolmácsolja a hitoktató. Kistoronyán viszont (ettől a kivételtől eltekintve) minden magyarul zajlik. Temetéseken, kereszttelőkön, esküvőkön viszont már mindkét nyelven kéri a lelképásztori szolgálatot.

Felújítási munkálatok és tervek Nagytoronyán

Nagytoronyán még 2003 novemberében elkezdtek a templom felújítását. „A belső munkálatokkal már végeztek a szakemberek, hátra maradt viszont a templom újabb kori részén a homlokzat felújítása, amit a nedvesség miatt szárítóvakolattal kell ellátni. A templom déli oldalán van egy freskó, amelyen Mária látható a gyermek Jézussal és angyalokkal. A freskó elé épített védőépítményt kell új-jáépíteni – legalábbis a Műemlékvédelmi

Hivatal munkatársai szerint” – sorolja a tennivalókat a lelképásztor.

A gyülekezet önerőből ugyanakkor nem tud mindent fedezni, szüksége van anyagi támogatásra; annak ellenére, hogy példaértékű a hívek adakozása. Pusztai Zoltán lelképásztor szerint valószínűleg jó példával járnak elől a község görög katolikus hívei, akik szintén támogatják egyházközösségüket és buzgón járnak templomba. „És sok segítség érkezett Nagytoronyára a Magyar Köztársaság Kulturális Minisztériumától, a Teleki László Alapítványtól és a Szülőföld Alaptól. Ha befejeződnék a templom felújítási munkálatai, akkor az 1910-ben épült lelkészlakon kellene sürgősen kicserélni a nyílászárókat, amelyek még száz évvel ezelőttiek” – említi az további teendőket a lelképásztor. Legutóbb 1996-ban végeztek (200 ezer korona értékben) nagyobb átalakítást a parókián. Új fürdőszobát alakítottak ki, és egy előszobával is bővült a helyiségek száma. „A már említett nyílászárókon kívül a padlózatot is

ki kellene cserélni, és egy újabb helyiségre is szükség lenne, ahol a presbiteri gyűléseket és az egyházlátogatásokat is

A kistoronyai református templom

meg lehetne tartani. Mindez viszont pénz kérdése” – summázza Pusztai Zoltán lelképásztor.

Kistoronyai tervek

A kistoronyai református templom homlokzatát 2000-ben újította fel a gyülekezet. 2003-ban támogatást kapott a Kulturális Minisztériumtól a víztelenítésre. Ennek ellenére továbbra is problémát okoz a templom falán megjelenő nedvesség. A probléma megoldásával kapcsolatos újabb munkálatok a kapott árajánlat alapján 13 900 eurót emésztenenek fel...

Iski Ibolya

Magyarnak lenni sohasem azt jelentette, hogy másokat kizárni, hanem éppen befogadni. Egy példát mutatunk most be a történelemből, amikor magyar lelkészek mentek a Csehtestvér Egyház megsegítésére a 18. század végén. *Hamar István nyugdíjas lelkészt hallják, aki e történelmi kapcsolatok felelevenítésén fáradozik.*

Hamar István: Életérzésben, történelemlátásban, kegyességben legközelebb egymáshoz a csehtestvérek és a magyar reformátusok állnak. A németekkel ellentétben legtöbbször a vesztesek oldalán álltunk, tehát másképpen látjuk az egész európai történelmet. Az egész életérzésünk, világlátásunk, hitéletünk annyira hasonló, mintha összebeszéltünk volna. Hosszú ideje vártam, hogy legyen egy kis időm ezzel a témával foglalkozni, és amikor nyugdíjba mentem, ez az idő elérkezett. Beiratkoztam a cseh nagykövetségen cseh tanfolyamra, felelevenítettem a cseh tudásomat, és így történt, hogy amikor az egyházi vezetőink közül senki nem tudott elmenteni a Csehtestvér Egyház zsinatára, engem küldtek el. Az egyetlen külföldi voltam, aki csehül köszöntötte a zsinatot. Nagyon jó beszélgetéseim voltak, úgyhogy azt remélem, hogy a dolog elindult.

Fekete Ágnes: Mit lehet tudni a csehtestvérekről?

H. I.: Azzal kezdődött a cseh keresztyénekkal a kapcsolatunk, hogy amikor a magyarok bevándoroltak a Kárpát-medencébe és felvették a keresztyénséget, Adalbert prágai püspök és Asztrik (pannonhalmi apát), akik csehek voltak, eljöttek hozzánk. A huszita mozgalom hatása Magyarországon is érződött, és nem kis része volt a magyar bibliafordításban (a Huszita Bibliáról talán sokan tudnak). Miután a huszitákat levették, számos menekült jött Magyarországra. Közöttük volt Comenius is, akit Lorántffy Zsuzsanna fogadott be Sárospatakon. Hat évet töltött nálunk. Bocskai, Bethlen és a Rákócziak sokat segítettek a cseheknek, hogy ne semmisítsék meg a huszitákat.

1620-ban azonban, a fehér-hegyi csatában az osztrákok mindent elsöprő győzelemmel mégis térdre kényszerítették őket, majd a Habsburgok betiltották a protestáns vallásgyakorlatot Csehországban. A husziták utódai betértek a katolikus egyházba, a lelkészek pedig elhagyták az országot. Ez így maradt 1781-ig, a Türelmi rendeletig, ami öt nemzedéket foglalhatott magába. II. József kihirdette, hogy ha vannak még Csehországban olyanok, akik a római katolikus egyházon kívül más egyházhoz kívánnának tartozni, megtehe-

KÖZEL ÁLLUNK A CSEHTESTVÉREKHEZ

Hamar István nyugalmazott szolnoki lelkész a cseh–magyar egyháztörténeti kapcsolatokat kutatja

tek. Hetvenezer ember jelentkezett. Az ötödik nemzedékből hetvenezer ember! Engedélyt kaptak, hogy gyülekezetet alapítsanak, de nem voltak lelkészeik, ezért a szomszédos országokhoz fordultak segítségért. Néhányan mentek Németországból, Lengyelországból, a szlovákok közül, de legtöbben a magyarok közül. Elhívásnak vették, és összesen hetven végzett teológus ment ki a század végéig, azaz húsz éven belül Csehországba, az újonnan alapított gyülekezetekbe lelkésznek. Nem ismerték a nyelvet, hihetetlen szegénységben éltek. Az egyikük a cseh király beiktatása alkalmából írt egy köszöntő verset, amit cseh őnyomatványként tartanak számon.

F. Á.: Honnan lehet tudni, hogy magyar volt?

H. I.: A nevérol, és persze, hogy annak vallotta magát.

F. Á.: Azt hallottam, hogy sok Molnár nevű él Csehországban.

H. I.: Így van, ezenkívül sok Szalatnai, Szalai, Nagy, Végh, Tardy és Soltész. Ilyen nevű lelkészek ma is vannak, ezek voltak akkoriban a leggyakoribb nevek. Találkoztam egy brünni lelkésszel, akinek a neve Pokorný, az édesanyja pedig Tardy volt. Ezeknek a magyar lelkészeknek a leszármazottai számon is tartják az ősokeket, akik vállalták azt a hihetetlen nagy nehézséget, hogy a gyülekezeteket újjászervezzék; minden anyagi segítség nélkül kellett helytállniuk. Néhányan nyugdíjasként hazatértek, de a legtöbben ott maradtak. A gyerekeik Patakon vagy Debrecenben tanultak teológiát, majd visszatértek lelkésznek. Ez nemzedékről nemzedékre így ment. A Türelmi rendelet 200. évfordulóján meghívott egy cseh lelkész a gyülekezetükbe ígét hirdetni. Német nyelvű prédikációval készültem, de a lelkész erőteljesen tiltakozott, mondván hogy a németekkel nekik kritikus kapcsolataik vannak, inkább lefordítja az igehirdetést és tanuljam meg. Így történt, hogy amíg a családom szombaton a környéken kirándulgatott, én a prédikációt tanultam csehül. El is mondtam, aminek az lett a következménye, hogy a gyülekezet idős aszszonyai kezdet akartak csókolni, annyira meghatotta őket, hogy az anyanyelvükön hallottak egy idegent beszélni. A templomban (ami egyben temető is volt) volt található Szalatnai János sírja, mellette a fiáé, Jan Szalatnaié, mellette pedig az unokájáé, Jan Szalatnaié. Az emlékün-

nepély kapcsán ennek a családnak a még élő tagjai eljöttek Pilzenből Moravecbe. Beszélgettem velük, nagyon kedves emberek voltak. Szívesen emlékeznek arra, hogy attól a Szalatnaitól származnak, aki a moraveci gyülekezetet újjászervezte. A legutóbbi időben a csehtestvérek ajánlották fel, hogy a Csehszlovák Köztársaság magyarul területeiről a lelkésznevelők Prágában tanulhassanak, hiszen az akkori körülmények nem tették lehetővé, hogy a tőlük száz kilométerre fekvő Budapesten tanuljanak teológiát.

F. Á.: Mindig van a csehekkel és a szlovákokkal a trianoni békeszerződés miatt egy meg nem értés. Ez annyira megbéklyózta a történelmet!

H. I.: Igen, de ezt a keresztyénség áthidalja. A lelkészekkel ezekről a kérdésekről is nagyon őszintén tudtunk beszélgetni. Ők egy kicsit szégyenlősen beszéltek Trianonról; érzik, hogy ez így nem volt igazságos.

F. Á.: Husziták ma már nincsenek is?

H. I.: A cseh reformáció többágú, azaz nem minden kötődik Husz János nevéhez. A csehtestvér mozgalom szervezésében Prágai Lukácsnak van nagy szerepe. Később ezek összeolvadtak, a husziták pedig két ágon mentek tovább: a táborítók és a kelyhesek oldalán. A táboriak voltak a radikálisok, ennek az iránynak nincs egyenes folytatása. Az I. világháború után, amikor létrejött Csehszlovákia, a csehek között elindult egy nemzeti ébredési mozgalom, melynek vallásos jellege is volt. Ennek nem a keresztyén hit volt a lényege, hanem a cseh nemzeti újjáéledés. Ekkor jött létre a Csehszlovák Egyház. A politikai, nemzeti váradalmak alábbhagytak, de akkorra már rájöttünk, hogy vissza kell térni a keresztyénség cseh nemzeti gyökereihez, a huszitizmushoz. Ezért ma ezt az egyházat Csehszlovák Huszita Egyháznak hívják. A Csehtestvér Egyház szintén az I. világháború után jött létre, amikor az addig evangélikus és református egyházba tömörült cseh protestánsok (akik a saját gyökereiket az Unitas Fatrumig vezetik vissza, ami nem huszita) elhatározták, hogy létrehoznak egy evangéliumi hitű Csehtestvér Egyházat. A huszita örökséget meggyőződésem szerint ez az egyház viszi tovább igazán.

(Elhangzott 2009. június 24-én a Kosuth rádió Református félóra című adásában.)

„Diocletianus uralkodásának 19. évében xanthikosz hónapban történt (amelyet a rómaiak áprilisknak neveznének), amikor a Üdvözítő szenvedésének ünnepe esett, amikor Flavianus volt a palesztinai népek kormányzója, tömegesül függesztettek ki mindenütt rendeleteket, amelyek előírták, hogy földig le kell rombolni a templomokat, az Írásokat fel kell tüzelni, és tudtul adták, hogy akik hivatalt töltenek be, elvesztik azt, akik pedig szolgálják, azok szabadságuktól lesznek megfosztva, ha kitaranak elhatározásuk mellett, hogy ők keresztények.” Ezzel a tudósítással kezdi Eusebiosz *A palesztinai vértanúk* című művét, amely a kor vértanúaktáival és a szentek szenvedéstörténeteivel együtt hiteles képet ad a római keresztényüldözés utolsó nagy hullámáról.

Ez az átfogó és az egész birodalom területére kiterjedő császári parancs **Caius Aurelius Valerius Diocletianus** nevéhez fűződik, aki Kr. u. 284-től 305-ig (Nérohoz hasonlóan) kegyetlenül üldözte Krisztus követőit. Valóságosan lemészároltatta a keresztényeket (nem kímélte a nőket, a várandós és szoptató anyákat sem), akiket a vadállatok elé dobott. Szent Perpetua és Szent Felicitas ilyen módon lettek vértanúkká.

Történeszek bizonyos csoportja mégis úgy látja, hogy a Diocletianus-féle keresztényüldözés méreteiben cseppet sem hasonlítható össze a Néro általi üldöztetésekkel, mivel szerintük maga a korai egyház nagyította fel és túlozta el a történeteket. Azonban a latin nyelven írt vértanúakták (a Rómában elhunyt Szent Kozma és Damján orvosoknak, Maximilianus, Marcellus, Dasziosz, Eiréné és Khióné thesszalonikabeli szenteknek, Ireneus szirmiumi püspöknek, Crispinának, Euplus diakónusnak, Saturninus karthágóbeli presbiternek, Dativusnak, Szent Erazmusnak és Szent Pelágiának az aktái) híven bizonyítják azt a tényt, hogy vitathatatlanul egy megtervezett és nagyméretű mérsárlási hadjáratral kellett a kor keresztényeinek szembenéniük.

Az effajta üldözési hadjárat elindítása nem a császár szeszélyéből fakadt, ha-

A KERESZTYÉNÜLDÖZŐ DIOCLETIANUS ÉS A 21. SZÁZAD

nem reformkezdeményezésének egyik velejárója volt. Diocletianus több politikai, közigazgatási és gazdasági reformot is bevezetett, a szétzúllás állapotában leledző birodalmat akarta megerősíteni, megreformálni; s ennek egyik velejárója az volt, hogy a politikailag veszélyesnek tartott keresztényeket, akiknek száma a közel ötvenmillió birodalomban már – becslések szerint – elérte a 7–10 milliót, el kellett némítani.

Rendes bírósági tárgyalásokon ítéletet kellett mondani azok felett, akik az evangéliumot olvasták, akik Krisztust

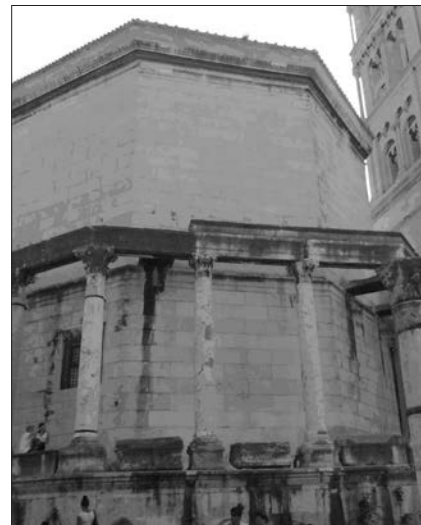

Eusebiosz egy 18. századi rézmetszeten

vallották istenüknek. Viszont a vértanúakták egyike sem bírósági „acta”, mivel a keresztények szenvedéstörténetét leíró szerzők elsősorban tanítási szerettek volna, másodsorban pedig tudósítani a történekekről. Éppen ezért a visszaemlékezés, az apológia és a tanítás a fő motívuma a vértanú aktáinak. S mindez teológiailag úgy summázható, hogy a szenvedést és kínzást vállaló keresztényekben maga Krisztus beszél, szenved és tesz tanúbizonyságot.

„Bármennyire jó orvos volt Kozma és Damján, megannyi erényök ellenére is megvándolták őket... keresztényen tanok híveiként mindenkit egyaránt mágiával gyógyítanak és az általuk hirdetett Krisztushoz térítenek...” – ez olvasható a két római orvosnak a vértanúaktájában (az idézetek az *Acta Martyrum* című gyűjteményből származnak – G. T.). Marcellusnak az volt a bűne, hogy a „katonai fegyelmet megszegve elvetette övét, pallosát és pálcáját”, s ugyanakkor megvallotta hitét, mondván: „Ke-

reszténynek vallom magamat, s más katonai esküt nem tudok megtartani, csak azt, amelyet az Úr Jézus Krisztusnak, a mindenható Isten Fiának tettem.” Daszioszt azért kellett kivégezni, mert visszautasította azt a megbízatást, hogy Kronosz ünnepének jeles napján megrendezze azt az ünnepséget, amelyet a kor pogánysága oly nagyra értékelt. Dasziosz maga utasítja vissza a felkérést, s ezzel kimondja saját ítéletét: „Mivel ily utálatosságra kényszerítetek engem, jobb nekem saját elhatározásomból az Úr Krisztus áldozatává lennem, minthogy Kronosz bálványotokra áldozzam fel magam.” Euplus diakónusnak azt a halálos bünt rótták fel, hogy a császári rendelettel ellentétben olyan írásokat tart magánál, amelyeket tilos olvasni. Miután kihallgatták és megkínózták, „nyakába akasztották az evangéliumot, amellyel elfogták, a ki-

A spliti székesegyház, amelyben Diocletianus császár kriptája is megtalálható

kiáltó közben hirdette: Euplus keresztényen, az istenek és császárok ellensége...”

Sorolhatnánk a terhelő bizonyítékokat, amelyeket a kor jogászai kreáltak azokkal szemben, akiknek az volt a bűnük, hogy Krisztust vallották istenüknek. Diocletianus császárként is, majd tetrarchaként (negyedes uralkodóként) is számtalan tárgyalást vezetett le, és az elítéltek sokszor maguk sem tudták pontosan üldöztetésük okát. Egy azonban biztos volt: a bírói verdikt a halálos ítéletet jelentette.

A KERESZTYÉNÜLDÖZŐ DIOCLETIANUS ÉS A 21. SZÁZAD

A keresztyénüldözések Kr. u. 305. május 1-jén, a császár lemondása után véget értek. Maga Diocletianus ezután még nyolc évet élt abban a pazar spatiumi palotában, amelyben még élteben kriptát készíttetett magának. Sírhegyét bárki felkeresheti. Érdekes viszont az a tény, hogy a keresztyénüldöző császár sírja felett közel 1700 éve keresztyén imádságok hangzanak el.

Akripta fölé emelt székesegyházban többek között pedig azon vértanúk ereklyéi találhatóak meg, akiket maga a császár végeztetett ki. A keresztyénüldöző Diocletianus sírja fölött naponta többször is megkondul a harang, amely mintha

Keresztyén kőkoporsó a császár kriptája mellett

szimbolizálná azt a nagy igazságot, hogy a történelem során a végső szó mindig az élő Istené.

Keresztyénként azt valljuk, hogy a történelem során valóban semmi sem történik véletlenül, mindennek, így minden eseménynek jelentősége és értelme van. Azonban a diocletianusi szellemiség a 21. században újra reneszánszát éli. Az iszlám országokban folyó keresztyénüldözésről minden tájékozott ember tud, és a nyugati világban egyre nagyobb erővel terjed egy szellemiség, amely ellentmond magának az európaiság fogalmának is. A Német Evangéliumi Allianz vallásszabadsággal foglalkozó munkacsoportja 2007-ben olyan nyilatkozatot tett közzé, miszerint Európában a keresztyéneknek egyre inkább hátrányos megkülönböztetésben van részük. A munkacsoport

szerint Franciaországban a helyzet már szinte drámai, mert az állam az evangelizációt egyfajta agymosásnak és pszichológiai nyomásgyakorlásnak tartja, és ezt a fajta tevékenységet bíróságilag be

Diocletianus palotájának rekonstrukciója lehet tiltani. Belgiumban pedig az egyik keresztyén missziós szervezetet figyelte a titkosszolgálat.

Továbbá a nyugati világban egyre több politikus és köztisztviselő egyazon „fundamentalista kalap” alá helyezi az erőszakra kész, szélsőséges muzulmánokat és a hitvalló keresztyéneket. Szomorú az a tény is, hogy külföldi keresztyén rádióadásokban az igehirdetők ódzkodnak attól, hogy határozottan igent mondjanak Jézus Krisztusra mint az üdvösségre vezető egyetlen útra. Ismert igehirdetők „szájkosárral” a szá-

Római katonák a palota udvarán. (Fotók: Gasparecz Ivett és internet)

jukon úgy prédikálnak, hogy beszédjükből hiányzik a szent merészség és az apostoli elhatározottság Krisztus tiszta evangéliuma iránt.

Diocletianus korát idézi az a fajta állapot is, amikor a nyugati világban a keresztyén templomok harangjai elnémulnak, mert a környék lakóit zavarja a

harangzúgás, azonban az utóbbi években épült mecsetekből naponta ötször (a legmodernebb hangtechnikával) imára szólít a műezzin.

A keresztyénüldöző római császár leromboltatta a keresztyének gyülekezési helyeit, manapság pedig keresztyén közösségek és missziós társaságok Európa sok országában nem kapnak építkezési engedélyt céljaik megvalósításához. Diocletianus betiltatta a szent iratok olvasását, tilos volt még otthon tartani is őket. Országunkban pedig olyan jelenséggel találkozhattunk, hogy a díjmentesen terjesztett Bibliát és evangéliumi irodalmat valakik módszeresen összeszedték, hogy azok senki kezébe ne kerüljenek.

Az iratmisszió veszélyes szolgálattá lett, mert Jézus Krisztus evangéliuma a bűnt bűnnek nevezi; nem gyengeségnek, másságnak és magánügynek. Krisztus evangéliuma nincs összhangban a Diocletianus-féle szellemiséggel, de az európai lelkiséggel és életfilozófiával sem. Jézus Krisztus hűséges és el-

A palota Ezüst-kapuja

szánt követői a római korban szálla voltak a világ szemében, ám a jelenlegi világban – ahol állítólag szabadság és béke uralkodik – ugyanúgy bántják azok szemét, akiket elvakított ennek a világnak az istene.

Biztos vagyok benne, hogy az egyháztörténet kellő ismerete és az igei vezetés nagyon is szükséges ahhoz, hogy ebben a jelenvaló világban Jézus Krisztus követői tisztában legyenek helyzetükkel és elhívásukkal, azonban jó tudni azt is, hogy mit készít a „császár” Isten gyermekei számára.

Gasparecz Tihamér

Az imádkozásról

„...mert tudja a ti Atyátok, mire van szükségetek” (Mt 6,8b).

Mindennap imádkozol? Reggel, mikor felkelsz, evés előtt, evés után, mielőtt elaludnál? Ha igen, az nagyon jó! Ha nem, próbáld ki!

Tulajdonképpen nem kell hosszan imádkozni. Néha elég csupán néhány szó. Például: Uram, segíts meg engem, légy velem! Őrizz meg! De imádkozhatsz így is: Uram, köszönöm!

Az Úr Jézus világos és érthető dolgokat mondott az imádkozásról, imádságról. Megtalálod ezt a fent idézett bibliai részben. A farizeusok

nagyon büszkék voltak az imádságaikra. Így akarták megmutatni az embereknek, hogy ők milyen jámborok és hogy mennyi sok időt szentelnek Istennek. Jézus azonban megvetette ezt a farizeusi szokást. Az imádkozás nem dicsekedésre való.

Jézus így mondta: „Atyád pedig, aki látja, amit titokban teszel, megfizet neked” (Mt 6,6b). Nem kell a szót szaporítani, hiszen „tudja a ti Atyátok, mire van szükségetek, mielőtt még kérnétek tőle” (Mt 6,8b) – mondta az Úr. Milyen jó, hogy ezt maga az Úr Jézus mondja. Köszönöm ezt neki! Te is köszönd meg!

Molnárné Miklós Malvina

Az Úrtól vettük...

...amit elénkbe adott: nevezetesen két (fél) napot, hogy vele és egymással töltsük 2010. október 15-ét és 16-át Sátorlajújhelyen. Áhítatokkal, előadásokkal, közösségi játékokkal és esti vetélkedővel, énekléssel, imával, mozgással, imasétával és úrvacsorai közösgel.

Egyházmegyénk hét gyülekezetéből huszonhat fiatal és hét lelkipásztor vett részt az alkalmon, melynek vezérigéjét

tűzdelt sétát követően érkezett a helyszínre, a Várhegy üdülő és panzió területére. Gyönyörű kilátás, fenyves erdő, sportpályák, hinták, játékok, filagóriák és még sorolhatnám, mi minden fogadott minket. Hogy őszinte legyek, a délutáni gyalogtúrát követően a társaságnak kevés ereje maradt arra, hogy mindezekben gyönyörködjön – így ezt meghagytuk a szombati napra. A vacsora és a szobák „belakása” után Bla-

jól ismerjük: „Mert én az Úrtól vettem, amit át is adtam néktek...” (1Kor 11, 23a); ennek fényében tanultunk arról, mit jelent a közösség Jézus Krisztussal és egymással.

A résztvevők nagy része közös vonatás után egy kiadós, szerpentinekkel

nár Gabriella áhítatával kezdődött a „ráhangolódás”, ami énekléssel és Blánár Erik előadásával folytatódott. A hallottakat „megemésztieni” csoportos beszélgetésre vonultunk. Később játszottunk: csoportok mérhették össze tudásukat és gyorsaságukat a szellemi

vetélkedőben. Az este hivatalos részét zoltáros-dicséretes csendességgel zártuk, melyben megjelent három szín, melyek az evangéliumot szimbolizálták: a bűnt a fekete jelképezte, a Krisztus vérére és szeretetére a piros emlékeztetett, a tisztaságra és szentségre pedig a fehér utalt. Egy kis ideig még lehetőség nyílt beszélgetésre, éneklésre, majd nyugovóra térünk, hogy a másnapi programokra is maradjon erőnk.

A szombat reggel csendességében Szopó Ferenc vezetett bennünket, biztonyságot téve a jó Pásztorról és arról, hogy mennyire szükségünk van az ő vezetésére. Nagy Gábor Közösség Krisztussal címmel megtartott előadása és a csoportos beszélgetés után fociztunk, pingpongoztunk, vikingsakkoztunk vagy éppen beszélgettünk a gyönyörű délelőtti napsütésben. Ebéd után együttlétünk „lelki csúcsára” érkezünk: egy imaséta állomásain keresztül készültünk lélekben a rendhagyó úrvacsorás istentiszteletre. A bepokolás, a búcsú, a vonathoz indulás gyors egymásutánját követően újra csend lett a háromszáz méteres magasságban.

Rövid beszámolómba nem fér több (kedves Olvasó, kérdezze/kérdezd meg a résztvevőket!), de szeretnék köszönetet mondani azoknak a fiataloknak, akik eljöttek, a szolgáló lelkészeknek (közülük még nem említettem Molnár Istvánt és Molnár Évát), egyházunknak az alkalom támogatásáért, de mindennek előtt és mindennek fölött Urunknak, akivel hasznos és tartalmas időt töltöttünk együtt!

Kiss Miklós

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház Zsinati Tanácsa a 12. ülésén, amelyre 2010. október 8-án Hanván került sor, az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– Jóváhagyta a 10. és 11. ülés jegyzőkönyvét, és tudomásul vette az előző ülés határozatainak kiértékeléséről, valamint a még nem teljesített határozatokról szóló jelentést. Megállapította, hogy Miroslav Koval' teljesítette az előírt feltételeket, így érvényesíti neki a teljes lelkészi képesítését.

– A Fiat Punto típusú szolgálati autót 2010. november 1-től 2011. október 31-ig a következő lelkészek kapják használatba: Fazekas Zsuzsanna, Nagy Ákos Róbert és Nagy Andrea közösen, Pavol Kačkoš, Szabó András, Fazekas Ágnes, Kiss Pál, Mártha Géza; Molnár Elemér, Molnár István és Molnár Éva közösen. A fennmaradt szolgálati autó odaitélését 2010. november 31-ig újra kérelmezhetik a lelkipásztorok. A Zsinati Tanács megbízza a Zsinati Irodát, hogy 2011. március 31-ig készítse el a szolgálati autók kérdése rendezésének megoldási javaslatát.

– A szeptemberben megtartott lelkész-továbbképzésről való távolmaradás indokaként csak a betegállományról szóló jelentést fogadja el.

– Jóváhagyta, hogy a lelkészek teljesítménypótléka 2010. október 1-jei hatállyal az esperesek javaslatai alapján legyen kifizetve. Mindazoknak, akik egyik nap sem vettek részt a lelkész-továbbképzőn és nem rendelkeznek betegállományról szóló igazolással, öt százalékkal csökken a teljesítménypótlékuk; akik pedig egy napon nem vettek részt és nem rendelkeznek betegállományról szóló igazolással, azoknak két százalékkal csökken a teljesítménypótlékuk. Az esperesek teljesítménypótlékáról a Zsinati Elnökség dönt.

– Tudomásul vette, hogy Véghné Pándy Etelka bési lelkipásztor nyugdíjba vonul. A Zsinati Tanács köszöni sokéves lelkészi szolgálatát, további életére Isten áldását kéri.

– Mivel Jaroslav Széles lemondott a Petőszinyei Református Egyházközség helyettes lelkészi állásáról, a Zsinati Tanács tudomásul vette, hogy a Petőszinyei Református Egyházközség helyettes lelkészi feladatait 2010. augusztus 28-tól Juraj Brecko esperes végzi.

– Hozzájárul Tirpák István megválasztásához a Bési Református Egyházközségbe.

– Utólag megerősítette a Zsinati Elnökség ZSE-39/2010-es számú határozatát,

A Zsinati Tanács 12. üléséről

melyben Molnárné Miklós Malvína kálvini lelkipásztort 2010. szeptember 15-i hatállyal áthelyezte az Ungi Református Egyházmegyébe esperesi beosztott lelkésznek.

– Jóváhagyta a Zsinati Elnökség ZSE-39/2010-es számú határozatát, miszerint Egri Gergőt (Nagykapos) csak 2010. október 15-től, míg Galgóczy Tímeát (Balogiványi) 2010. november 1-től alkalmazza segédlelkészként.

– Tudomásul vette, hogy a Diósförgepatonyi Református Egyházközség 2011. január 1-je után lelkészlak építése tárgyában saját nevében segélykérő levéllel szólítja meg egyházunk egyházközségeit. Ugyanakkor a Zsinati Tanács szomorúan állapította meg, hogy a nevezett egyházközség nem tett eleget a ZST-93/2010-es számú határozatban megfogalmazott kérésnek.

– Engedélyezi, hogy az Ímelyi Református Egyházközség elcserélje a tulajdonában levő 160/3-as parcellaszámú telkét az Ímely község tulajdonában levő 160/6-os parcellaszámú telekért.

– Megbízza Rákos Loránt zsinati tanácsost, válaszolja meg a Komáromi Református Egyházmegye közgyűlésének azon kérdését, hogy ki tagja az egyházmegyei közgyűlésnek (lelkészi és világi tanácsbírák, intézeti lelkipásztorok, tanácsosok).

– 2010. október 15-i hatállyal közös megegyezés alapján kész felbontani Bugárné Fazekas Szilvia garamvezekényi segédlelkész munkaszerződését.

– Az egyes egyházi szertartások végzésének feltételeiről szóló törvénytervezet – a Géresi Róbert püspökhelyettes által összegyűjtött egyházmegyei véleményekkel együtt – beterjeszti a 2010. évi őszi zsinati ülésre.

– Az egyházközségek jogállásáról szóló törvénytervezet további előkészítésére egy különbizottságot hoz létre, amelybe a következő személyeket delegálja: Géresi Róbert, Nagy Ákos Róbert, Rákos Loránt. A bizottságnak 2010. november végéig be kell nyújtania a Zsinati Elnökségnek egy, már a jogi bizottság által is véleményezett, szövegszerű javaslatot.

– Megbízza a Zsinati Elnökséget, hogy 2010. november 30-ig regisztráltassa a Lepramisszió nonprofit szervezetet. A szervezeti és működési szabályzatának, valamint alapító okiratának szövegét a Zsinati Elnökség hagyja jóvá.

– 2010. november 1-től segédlelkészként alkalmazza Vargha Balázs lelkészje-

lőt, és 2010. november 1-jei hatállyal kirendeli segédlelkészi szolgálatra a Csicsoi Református Egyházközségbe. Felügyelő lelkipásztora: Lévai Attila. Amennyiben Vargha Balázs a legközelebbi alkalommal nem teszi le az államvizsgát, vagy nem teszi le az I. lelkészsképesítő vizsgát, munkaviszonya azonnali hatállyal megszűnik.

– Süll Tamás kulcsodi lelkipásztort 2011. január 1-jei hatállyal kinevezi ifjúsági lelkésszé egyházunk három nyugati egyházmegyéjében. Munkaköre: a Firesz Duna-Mente ifjúsági missziójának koordinálása és a komáromi egyetemisták gyülekezetének kiépítése és pástorlása.

– Tudomásul vette Molnár János dékának a doktori tanulmányokat folytató lelkipásztorokról szóló jelentését, amely szerint nappali tagozaton az alábbi személyek folytatnak doktori tanulmányokat: I. évfolyam: Batta István, Erdélyi Anita, Szénási Szilárd és Varga László; II. évfolyam: Bugárné Fazekas Szilvia, Buza Zsolt (halasztást kért), III. évfolyam: Czinke Tímea, Galgóczy Tímea, György András, Kis Jolán (utóbbi három halasztást kért).

– A Zsinat 3. ülése 2010. november 4-én 16 órakor kezdődik istentisztelettel, ahol a nyugati segélyszervezetek képviselőinek jelenlétében kibocsátásra kerülnek az önkéntes diakónusok. Napirendjén az alábbi tárgysorozati pontok szerepelnek: püspöki jelentés a 2009-es évről, a Diakóniai Központ 2009. évi tevékenységéről szóló jelentés, az egyes egyházi szertartások végzésének feltételeiről szóló törvénytervezet.

– Hozzájárul ahhoz, hogy a Nagyszalánci Református Egyházközség eladja a cigány villanegyed alatti 973/1-es és 973/23-as számú parcelláját, amennyiben az egyházmegyei tanács hozzájárul az eladáshoz. Az eladásból származó bevételt teljes egészében ingatlanvásárlásra kell fordítani.

– Hozzájárul Borsický Judit megválasztásához a Szap-nyáradai Református Egyházközségbe.

– Süll Tamás kulcsodi lelkipásztor a 2011. június 1-je és 5-e között Drezdában megtartandó 33. Kirchentag megbízott szervezőjeként 2010. szeptember 22-én kelt levelében tájékoztatta a Zsinati Tanácsot a szervezés folyamatáról. A Zsinati Tanács megbízza a Zsinati Irodát, hogy Süll Tamással egyeztetve készítse el egyházunk prezentációs anyagát.

(Folytatás a 12. oldalon)

(Befejezés a 11. oldalról)

– Engedélyezi, hogy a Perbetei Református Egyházközség elcserélje a felterjesztett területét a Perbete község tulajdonában levő felterjesztett területért. (A cserre folytán a református templom körüli rész, illetve a református iskola előtti park egy szabályos teret alkotna, amely Madari utcáról át lenne nevezve Kálvin János térre.)

– 2010. október 10-ei hatállyal közös megegyezés alapján kész felbontani Vlasta Vetrecinová sárosmezői lelkész munkaszereződését, további szolgálatára (a fegyveres erőknél) Isten áldását kéri.

– Engedélyezi, hogy a Hontfüzesgyarmati Református Egyházközség elcserélje a tulajdonában levő 3117/2-es és 3117/3-as számú parcellát (összesen 249 négyzetméter) a Hontfüzesgyarmat község tulajdonában levő 2970/1-es és 2970/2-es számú parcellákért (összesen 2483 négyzetméter).

– Engedélyezi, hogy az Újlóti Református Egyházközség eladja 168 négyzetmétert a 273/18-as számú parcellából.

– Hozzájárul ahhoz, hogy a Jénei Református Egyházközség a 145-ös számú

parcelláját (1,98 ha) és a 316-os számú parcelláját (0,516 ha) elcserélje a Cziko János és ifj. Cziko László tulajdonában levő, 20 884 négyzetméter szántóföldért és 6042 négyzetméter legelőért.

– Úgy határozott, hogy a lévitaként alkalmazott Pál Bertalan munkaviszonya meghatározott időre, 2010. december 31-ig szól. A Zsinati Tanács megbizta a Zsinati Elnökséget, hogy Pál Bertalan további alkalmazásáról döntsön.

– Karvanszky Mónika bécsi és Éles György prágai kiküldetését a 2011. évre is meghosszabbítja.

– Az Állami Pedagógiai Intézet megvizsgálta egyházunk hitoktatási tanterveit, és 2010. október 7-én egyhangúlag elfogadásra ajánlotta a Szlovák Köztársaság Iskolaiügyi Minisztériumának. A Zsinati Tanács örömmel vette tudomásul Molnár Árpád zsinati tanácsos beszámolóját az egyházunk hitoktatási tantervének elfogadási folyamatáról.

– Tudomásul vette Csík György tanyai lelkipásztornak a használt építkezési anya-

goknak az „Áldás – Segen” projekt keretében történő beszerzéséről, illetve behozataláról szóló jelentését. A Zsinati Tanács köszönetet mond a Bethel Diakóniai Közösség vezetőinek, hogy ilyen módon támogatják gyülekezeteink és egyházunk épülését.

– Tudomásul vette Molnár Árpád zsinati tanácsos beszámolóját a cigánymisszió feltérképezéséről; és egyben megbizta, hogy kezdje meg a cigánymisszió alulról történő kiépítését, megfogva minden kezdeményezést (mind egyházi, mind nem egyházi területen) és működő missziós tevékenységet a romák körében.

– Tudomásul vette Marián Hamari püspök helyettesnek a Református Egyházak Világközössége tárgyában készült beszámolóját, és egyben megbizta a világközösség központi témáival kapcsolatos kérdőív kitöltésével.

– Felmentette tisztségéből Básti Péter zsinati tanácsost.

Újlót

Hat gyülekezeti kórus találkozott

Augusztus 15-én az újlóti gyülekezet adott otthont a Barsi Református Egyházmegye második kórustalálkozójának, amely a „*Dicsérjétek az Urat, mert jó az Úr; zengjétek nevét, mert az gyönyörűség!*” igeverssel (Zsolt 135,3) lett meghirdetve.

Az alkalom áhitattal kezdődött. **Ambur Erika** espereshelyettes a 100. zsoltár alapján beszélt a zsoltárok és dicséretnek sokszínűségéről. Szólt arról, hogy sok

Az újlóti Remény énekkar

énekeink van mindenféle élethelyzetre, lelkiállapokra, s hogy ezeknek az énekeknek, zsoltároknak és dicséretnek erejük van. Olyan erő, mely által tudunk lélekben szárnyalni, de tudunk a nehézségekben bátorsággal kitartani is.

A vendéglátó gyülekezet köszöntését jelen sorok írója tolmácsolta. Kifejezte örömét, hogy ez a szép alkalom Újlóton valósulhatott meg, és kérte az Úr áldását minden megjelent kórusra, énekkarra és szolgálatukra, hogy az igehirdetésben emlegetett erő, dinamika sugározzék rajtuk és szolgálatukon keresztül.

A fellépők sorát a helybeli Remény nevű énekkar nyitotta meg, majd a pozbai, a nagysallói, a nagyölvédi, a hontfüzesgyarmati és az érsekkétyi gyülekezet kórusa következett. Az elhangzott dicsőítő énekek, zsoltárok és dicséretek után **Édes Árpád** alistáli lelkipásztor, az egyházzenei osztály képviselője osztotta meg a jelenlevőkkel gondolatait, észrevételeit. Mint kifejtette, ismét sokszínű volt a fellépő kórusok és énekkarok repertoárja, hiszen voltak szintetizátorral, csörgővel, dobbal, triangulummal kísért énekek is. És kifejezte afölötti örömét, hogy fiatalokat, kisgyermeket is láthatott az énekkarokban.

A fellépő kórusok fellépésükkel megajándékozták a jelenlevőket, de ők is meglettek ajándékozva: mind az újlóti gyüle-

A hontfüzesgyarmati éneklőcsoport

kezettől, mind az egyházzenei osztálytól kaptak ajándékot. **Édes Ákos** alkalmat bezáró gondolatait és a templomi ünnepséget szeretetvendégség, beszélgetés követte.

A pozbai kórus

Legyen részünk még sok ilyen közös alkalomban, hogy szívünkben ott muzsikáljon, ott muzsikálhasson az elhangzott énekeknek az örömmüzenete: milyen drága kincs az Úrral és az egymással való közösség!

Édes Réka

Augusztus 29-én az ötven és több mint ötven éve konfirmáltak találkozója volt a kistárkányi református templomban. Az 1954 és 1960 között konfirmáltak létszáma 117 volt. Ezek olyan esztendőik voltak, amikor a hittan tanítása a templom falai közé szorult, és csak félve lehetett kimondani: „Jézus Krisztusnak igaz követője, református anyaszentegyházunknak holtig engedelmes, hűséges és áldozatra kész tagja leszek.”

Az ünnepi istentiszteleten **Tarr Ferdinánd** kistárkányi lelkipásztor hirdette az igét a *2Jn 6–8* alapján. Kiemelte, hogy az apostol a levélben elsősorban a gyülekezetre, az egyházra és benne azokra gondol, akiket az Isten kiválasztott arra, hogy megkereszteljék őket, hogy konfirmáljanak, hogy templomban tartsák az esküvőjüket és hogy egyházi szertartás szerint temessék el halottaikat. Elmondta, hogy meg kell látni a Szentírásban Isten szavát, az Atyában a Teremtőt, a Fiúban a Megváltót. Vigyáznunk kell a hitünkre, hogy ne veszítsük el, amit Isten már elért velünk.

Az ígértetés után a harminckilenc ünnepelt az úrasztala köré állt, ahol a lelki-

Kistárkány

Néhai előjáróikra is emlékeztek

pásztor az *1Sám 7,12* alapján szólt. Elmondta, hogy Sámuelnek voltak személyes emlékei, amelyek kötötték őt Isten

népéhez. Amint a gyülekezet színe előtt állóknak is vannak a konfirmációs előkészületekhez fűződő emlékeik: a lelkipásztorhoz, néhai Kún István espereshez (aki szigorúan terelgetett a hit útjára) és az akkori kántorhoz, néhai Fazekas Lászlóhoz (aki a zsoltárok és dicsérek ismeretére tanította a fiatalokat). S ezek a személyes

emlékek, kötődések összekötik mindazokat, akik fogadalmuk megerősítésére összegyűltek. Végezetül kérte a lelkipásztor, hogy az emlékező ünnepeltek segítsé- és vezesse továbbra is az Úr az ő igaz ismeretére.

A hitvallás- és fogadástétel megerősítése után a lelkipásztor egy-egy igével áldotta meg a jubilálókat, és emléklapot adott át nekik. Majd a gyülekezettel együtt az új kenyérért hálát adó úrvacsorai közösségben (a szolgálatot **Tarr Ivett** lelkipásztor végezte) megerősítették Istennel kötött szövetségüket.

Adjon az Úristen még sok, az ő szövetségéhez és anyaszentegyházához hűséges reformátust!

Bodonné Kún Irén

Komárom

Hasznos ismeretekkel gazdagodtak a lelkészek

Szeptember végén három helyszínen, de azonos programmal zajlott a négy év után ismét megrendezett lelkésztovábbképzés. Komáromban (20-án és 21-én) a pozsonyi, a komáromi és a barsi, Komáromon a gömöri, az abaúj-tornai, a zempléni és az ungi, míg Nagymihályban a két szlovák egyházmegye lelkészi karának a tagjai voltak hivatottak megjelenni.

Fazekas László püspök a *2Kor 10,3–5* alapján megtartott nyitó áhítatában rámutatott, hogy a lelkészek életvágának annak kell lennie, hogy másokat Krisztus foglyává tudjanak tenni. Ezért a hithez tudást is kell ragasztaniuk.

Szeverényi János, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos missziói lelkésze lendületes előadásában (*nálunk szerzett benyomásait lapszámunk 3. oldalán közöljük – a szerk. megj.*) hangsúlyozta: a lelkészcentrikus egyházi modellnek vége! De vége annak is, hogy a fáradt, a lusta, a szkeptikus lelkész is megél. Szentnek azt nevezte, aki normális: önazonos.

Magyarné Balogh Erzsébet a magyarországi Református Missziói Központ te-

vékenységéről számolt be. Nem titkolta, hogy sok olyan munkatársuktól megválnak, aki szakmailag ugyan jól teljesít, de lelkileg nem tud megfelelni a feladatának.

Anne-Marie Kool, negyed évszázada Magyarországon élő holland misszionárius, a Károli Gáspár Református Egyetem missziológiai professzora hangsúlyozta: ha az egyháztagság nem Jézus Krisztussal való közösség a Szentlélek által, akkor nem az. A lelkipásztoroknak a szívükre helyezte, hogy nem elég csak vasárnap prédikálni, hanem aktív tanítaniuk kell a

Anne-Marie Kool

mai világ kérdéseivel kapcsolatban. Nagy megtapasztalása: a minőség mennyiséget fog eredményezni!

Egyházunk missziói lehetőségeiről, egyfajta víziójáról **Molnár Árpád** zsinati tanácsos, a missziói bizottság elnöke szólt.

Fruttus István Levente

Számba vette a negatívumokat (előregezés, ingatlanközpontúság stb.) és a pozitívumokat (tenni akarás, egymás felé fordulás, az önképzés igénye, evangelizációk, táborok stb.) egyaránt. Idevágyóan **Süll Tamás** kulcsodi lelkipásztor a Fiesz Duna Mente munkájába engedett betekintést.

Fruttus István Levente diakóniai műhelymunkára ösztökölte előadásával a jelenlevőket, melynek elején feltette a provokatív kérdést: égető szükség-szerűség-e vagy csupán hálás igei téma a diakónia. Leszögezte: a szeretet cselekedetekben nyilvánul meg. S ahhoz, hogy másoknak segíteni tudjunk, elsősorban önmagunk diakónusának kell lennünk.

A sok hasznos ismeretet közvetítő továbbképzésen áhítatot tartott **Szabó András**, a pozsonyi egyházmegye esperese, **Pólya Katalin** párkányi lelkipásztor és **Kiss Pál** barsi esperes is.

–akb–

Nagykapos Ünnepség az emlékezés jegyében

Szeptember 26-án kedves találkozó volt a nagykaposi református gyülekezetben: megújította konfirmációi fogadalmát az a hetvennégy tagból álló csoport, melynek tagjai ötven, esetleg több éve Nagykaposon, Ungcsepelyben, a veskóci leányegyházban és a budaházai szórványban konfirmáltak. (Csepely temploma egy kilométerre volt a nagykaposítól, a második világháborúban bombatalálat érte, és nem lett újjáépítve. Mivel az egykor három településből álló Nagykapos települései már régen összeértek, az egykori csepelyi gyülekezet egyesült a nagykaposival.)

Kedves mozzanat volt, amikor a régen konfirmáltak (akiknek ruhájára fehér szalagos zöld ágacskát tűztek) a lelkesze

tésével bevonultak a templomba. Az igehirdetés előtt a gyülekezet énekkara a *Mennyben lakó én Istenem* kezdetű énekkel köszöntötte az ünnepeltek. **Pándy Árpád** lelkipásztor igehirdetésének az alapigéje az *5Móz 8-nak* az első fele volt, amelynek vezérgondolata: Emlékezz vissza az egész útra, amelyen vezetett téged Istened, az Úr! Az igehirdetésben hangsúlyt kapott az üzenet, hogy Isten a pusztában azért sanyargatta meg népét, hogy megtudja, kinek mi van a szívében a kü-

lönböző élethelyzetekben. Isten a hitet keresi övéinek a szívében, mert azt akarja, hogy aki elindult az ő országa felé, az ne haljon meg a „pusztában”, hanem célhoz érjen. Mivel a konfirmációi fogadalom e cél felé indulás első lépése volt, a jubiláló

csapat éppen azért jött össze (némelyek több száz kilométert megtéve), hogy fogadalomtételük megismétlésével a cél felé tartás vágyát megerősítsék.

A fogadalom megerősítése előtt és után **Fazekasné Géczy Lídia** és **Vályiné Hack Erika** szavalt egy-egy verset. Utána a mostani konfirmandusok egy csoportja a *Református magyar vagyok* kezdetű énekkel köszöntötte az öszülő emlékezőket. A konfirmációi fogadalom megerősítése után a gyülekezet énekkara – **Barkó Zsuzsa** vezényletével – *Az úton* című ősi ir áldással kívánta Isten vezetésének az ajándékát mindenkinek.

A szeretetvendégségen **Erdélyi Zsuzsanna** egy verssel köszöntötte a konfirmációi fogadalmukat megújítókhoz tartozó nagyapát, **Sarkady Bélát** (gyülekezetünk legidősebb presbiterét) és az egész gyülekezetet. Ebéd közben **Papp József**, egyházmegyénk előző gondnoka megköszönte a presbitériumnak, a nőegyesület tagjainak az alkalmat.

Köszönetet mondott **Kis Bálint** presbiternek és nejének, hogy összegyűjtötték a régi konfirmandusok névsorát, címét s a még fellelhető régi konfirmációs csoportképeket tablóvá szerkesztve a gyülekezetnek ajándékozták. Az ebéd végeztével **Papp László** és **Literáti József** gondnokhelyettesek kiosztották az ünnepelteknek az emléklapot.

A szeretetvendégség után az ünnepeltek és a résztvevők többsége kiment a temetőbe egykori lelkipásztoruk, **Csatlós Sándor** sírjához. A gyülekezet lelkipásztora egy rövid áhítat keretében kegyeletes szeretettel emlékezett elődjére, akinek a sírjára elhelyezték a kegyelet koszorúját. Befejezésül idézzük az énekkar által énekelt ősi ir áldás két mondatát – abban a reményben, hogy ezt mindenki a szívébe vés-

te: „*Letér az útról a gyarló ember, / ám lelkében Jézus hangja süg, / Kövesd e hangot, azt mondja néked: / Én vagyok az élet és az út.*”

Pándy Bertalan

A Biblia útmutatása szerint a gyülekezet előjárói, vénei jó hírből álló, Lélekkel eltelt bölcs férfiak voltak. Krisztus egyházának ma is ilyen odaszánt életű, nagy tapasztalatokkal rendelkező, a Bibliában jártas, imádkozó lelkiületű vezetőkre van szüksége. A presbiter az Igét megélt és hirdető ember legyen!

Erről hallottunk szeptember 26-án Berzétén, az abaúj-tornai egyházmegye presbiteri konferenciája istentiszteleti részében. **Mudi Róbert** helybeli lelkipásztor a *2Sám 17,1–14* alapján kiemelte Dávid király vén szolgájának, Húsajnak a bölcsességét, aki tudta, hogy mi a feladata Isten eszközeként ura és királya szolgálatában.

Berzété

A presbiteri szolgálatról

Ferenczi Zoltán hetényegyházai-mén-teleki lelkipásztor a gyülekezetépítésről, a kis közösségek beindításáról, a mai idők kihívásairól tartott előadásában szembeállította a keresztyénség értékrendjét a társadalom pénztől függő értékrendjével. A keresztyén értékrendet a közösségcentrikusság, a gyengék erősítése, az esendők felkarolása és az Istentől való függőség jellemzi. A Biblia nem a mennyiségre, hanem a minőségre helyezi a hangsúlyt. Céljainkhoz mindenkor megfelelő eszközöket kell alkalmaznunk, s akkor Isten meg fogja mutatni nekünk, hogyan építsünk gyülekezetet. Nagyon fontos, hogy minden gondunkat rá vessük, s közösen emeljük fel szívünket az Úrhoz, az ő akaratát kövessük mindenben. Legyünk jókedvű adakozók, vegyük komolyan az apostoli levelekben lévő intelmeket!

Fodor Gusztáv a Magyar Református Szeretetszolgálat értékeiről, a Kárpát-medencében és nemzetközi területeken végzett szolgálatáról tájékoztatott bennünket. Előadásából és az áldozatos munkájukat bemutató filmekből láthattuk, hogyan lehet tettekkel bizonyítani a keresztyén szeretetet. Mind a gyülekezetépítés, mind a szeretetszolgálat fontos feladata az egyháznak, mely Krisztus teste, és Isten háttárolta meg minden egyes tag feladatát az ő tetszése szerint.

„...*legyetek szilárdak, rendíthetetlenek, buzgólkodjatok mindenkor az Úr munkájában, hiszen tudjátok, hogy fáradozások nem hiábavaló az Úrban*” (*1Kor 15, 58*). Ez az ige vezéreljen a szolgálatban minden presbiter, gondnokot, előjárót, mint akik tudják, hogy kinek szolgálnak!

Mixtaj Johanna

Számomra nagyon fontos volt, hogy tudjam a kántorkonferencia részletes programját – ami október 1-jén és 2-án zajlott Rimaszombatban –, most mégis úgy gondolom, hogy nem egy tényszerű információközlésre van szükség. (A részleteket a refzene@refzene.sk címen egyébként bátran meg lehet érdeklődni.) Így hát kedves Olvasók, most szeretném, ha bekapcsolnák lelki érzékszerveiket és hagynák, hogy a Szentlélek vezesse végig Önöket ennek a konferenciának minden élményén, örömen, megtapasztalásán.

Megtisztelő érzés volt újra belépni a patinás rimaszombati gimnázium tárt kapuján. Hálás szívű, közlő és távolról érkező résztvevők gyülekeznek a díszteremben. Az októberi érett napfény megvilágosítja az óriási ablakokat és a nyitott szíveket. Köszöntjük egymást, köszöntenek minket, és üdvözölve vagyunk az Úrtól is, mikor csendességre hajtjuk meg magunkat előtte. Szól az igei biztatás, hogy örömmel telve énekelhetünk Istenünknek mint Szabadítónknak. Erről aztán bizonyosságot is tehetünk vacsorához telepedve, hogy gondviselő Atyánk szabadságot ad nekünk magyar szívvel és szóval zengeni, hogy Ő az, aki „asztalt terít”. A pénteki napnak még nincs vége, ahogy az éneklésnek sem. Egy fiatal lelkes házaspár lelkesen és gondos igényességgel gyakorlatoztatja meg hangunkat és virtuális felfogóképességünket.

„Minden ember csak halandó, / Minden test, mint fű, virág...” – a 405. dicséretet tanuljuk. Köszönöm, hogy megtanulhattam, azóta is ezt dúdolgatom, újra és újra fellapozom. „A sötétség szűnni kezd már, az a csillag eljő hozzánk...” kezdetű kánont énekelve szíveink bölcsökké váltak az Úr Jézus számára. És hogy mihez is kellett a virtuális felfogóképesség? Hát a kottaszerkesztő program megismeréséhez. Ez aztán igazán izgalmas dolog minden, zenével kicsit is foglalkozó egyén számára. Egy szempillantás alatt kerültek a hangjegyek a falra, akarom mondani: a kivetített kottalapra. Temérdek funkció, opció segítségével lehet tökéletesíteni a digitális kottázást. És mindez miért? Hogy el lehessen felejteni a fénymásol, nyír, ragaszt, fénymásol, nyír, ragaszt típusú éneksokszorosítást. A gyülekezeti alkalmainkra készített énekeket, a kórusénekeket, a zenészek kíséreteit stb. így egy letisztult, egységes és áttekinthető formában nyújthatjuk mindenki számára. (Egy technikai akadályt már le is küzdöttünk az új ének tanulásakor.)

Rimaszombat Országos kántorkonferencia

Az esti sötétség végül átcsalogatott minket a gimnázium kollégiumának kényelmes foteljaiba, hogy beszélgetéssel, éneklattalással térjünk nyugovóra.

Szombat. Vidám, narancssárga bögrés reggeli. Az örök Világosság szava minket is beragyog az áhítaton, mert a nappal finainak nem kell félniük az ismeretlen jövő sötétségétől, hisz az Úr Jézus Krisztus eljöveteletét várhatják.

„Jövel, légy velünk, Úr Isten, / Segíts meg minket ügyünkben...” (389. dicséret) – zengjük az új éneket, folytatva szerény istentiszteletünket. Az énekvezetőnk csodálatos hasonlattal helyezte szívünkre ezt a dicséretet: hitnek tiszta parazsa izzik benne. És képzeljék csak, kisgyermek énekeit is ismerjük és mennyire szeretjük énekelni is őket, tiszta egyszerűségükben gyönyörködni: „Szívünk zengje már, / Jézus erre jár! / Égi béke, fény kíséri / s fénylő napsugár.” Reformátusok a kegyelem trónusánál – talán így lehet egy

igényes megszólaltatása a méltó; az éneklés énekelte imádság, aminek közösségteremtő ereje van; az Isten igéjéhez méltó egyházzene missziós eszköz...

A tartalmas előadások után az ebédetől megerősödve, friss levegővel töltekezve ballagunk a református templom felé. Következő előadónk – szerény bevallása szerint – egy kis faluban szolgáló kántor. Mindenesetre jókora kalandozásra vitt bennünket az istentiszteleti orgonajáték, gyülekezeti énekvezetés, „intonáció” világába. Jókedvvel, zenei szomjúsággal vettük az egyszólamú, többszólamú improvizációs leckéket. Sok-sok hasznos és igazán gyakorlati tanácsot kaptunk útravalóul.

Újra a gimnáziumi díszteremben találjuk magunkat, a záró fórum kellős közepén. Fél füllel a megújuló Énekeskönyvről folytatott beszélgetést hallgatjuk, közben pedig buzgón töltögetjük a visszajelzésnek szánt zöld papírokat. De bizony

A konferencia előadói és résztvevői a rimaszombati gimnázium lépcsőin

mondatba sűríteni a délelőtt elhangzott három intenzív előadást. Széles terjedelemben böngészünk át magyarországi szolgálatttevőink vezényletelével istentiszteletünk jelenét és jövőjét, megújulásának teológiai alapelveit, az éneklést és egyházzeneit, a Kálvin versus zene új távlatait.

Néhány általam írt jegyzettrédek: spirituális kiszikkadás – szükséges a lelki töltet; mennyei istentiszteletbe való bekapcsolódás; fogyaszthatatlanok az istentiszteletek?; táplálóból istentisztelet!; istentisztelet – útkészítés Istenhez; a Szentlélek erőterére van szükség; a kötött és szabad elemek egyensúlya szükségeltetik; gyülekezeti aktivitás – élje meg a gyülekezet az istentiszteletet; a Szentírás

be kell fejezni a fórumot, beszélgetést, elmélkedést; a nap végeztével a hálaadásnak van helye.

Kedves főszervezőnk alázatosan tesz bizonyosságot Urunk, Istenünk kegyelméről, hogy vele valóban minden lehetséges! Az *1Thessz 5,12–28* ígerész záró imádságunk szavaiként kelt életre. Szeretettel köszönünk el egymástól viszontlátást remélve, szívünkben tisztelettel azok iránt, akik ezért a rendezvényért fáradoztak, és mély hódolattal az egyedüli iránt, aki mindent lehetővé tett. „Mi is innen visszatérvén, / Jó szerencsénken örülvén / Adunk hálát, felemelvén / Sze-meinket, és dicsérvén / Téged mind-örökké, Amen.” (389. dicséret, 12. vers).

–ana–

Lelkésztovábbképzés. A szeptember 20-a és 25-e között három helyszínen meg szervezett lelkésztovábbképző mindegyikén megjelent Fazekas László püspök, aki köszöntötte a jelenlevőket és adott esetben áhítattal is szolgált.

Ökumenikus hálaadó istentisztelet. A Rimaszombati Evangélikus Egyházközségben szeptember 26-án a templom építésének 220. évfordulója alkalmából ökumenikus istentiszteletet tartottak. Szlovák nyelvű igehirdetéssel Miloš Klátik evan-

Testvéregyházkerületi választások

A Királyhágómelléki Református Egyházkerületben lezajlott általános tisztújítás nyomán a kilenc egyházmegye lelkészi, illetve világi elnöki tisztségeit az alábbi személyek tölthetik be:

Nagybányai egyházmegye – esperes: Varga Károly (Koltó), főgondnok: Vicsai János (Szamosardó), Szatmári egyházmegye – esperes: Kovács Sándor (Egri), főgondnok: Csűry Miklós (Lázári), Nagykárolyi egyházmegye – esperes: Nagy Sándor (Lele), főgondnok: Geréb Miklós (Krasznamihályfalva), Érmelléki egyházmegye – esperes: Rákosi Jenő (Szentjobb), főgondnok: Kürti László (Margitta), Bihari egyházmegye – esperes: Mikló Ferenc (Nagyszalonta), főgondnok: Bódi Kálmán (Nagyszalonta), Aradi egyházmegye – esperes: Módi József (Ágya), főgondnok: Venter Miklós (Arad-Mosóc), Temesvári egyházmegye – esperes: Fazakas Csaba (Temesvár-Belváros), főgondnok: Pataki Károly (Temesvár-Belváros), Szilágysomlyói egyházmegye – esperes: Szőnyi Levente (Szilágylompért), főgondnok: Székely Csaba (Szilágylompért), Zilahyi egyházmegye – esperes: Bogdán Zsolt (Zilah-Fenyves), főgondnok: Demjén Attila (Zilah-Belváros).

Az október 22-én Nagyváradon megtartott választói közgyűlésen 60 szavazattal újraválasztották Csűry István püspököt (Csernák Béla bihari lelkipásztor 20 szavazatot kapott, 2 szavazat érvénytelen volt). Főgondnökká 57 szavazattal Varga Attilát (Szatmárnémeti) választották (Kovács Zoltán eddigi főgondnok 25 szavazatot kapott, 1 szavazat érvénytelen volt), és megválasztották a további tisztségviselőket is.

Lelkészi főjegyző: Forró László, presbiteri főjegyző: Tolnay István, lelkeszi aljegyző: Fazakas Sándor, presbiteri aljegyző: Tatár Miklós, missziói előadó: Dénes István, katechetikai előadó: Szilágyi Zoltán, ifjúsági előadó: Kánya Zsolt Attila, zenei előadó: Orosz Ottilia, jogtanácsos: Fenesi Tibor, levéltáros: Gellén Sándor.

gélikus egyetemes püspök szolgált, míg magyar nyelven egyházunk püspöke, Fazekas László hirdette Isten ígését.

Német lelkészek látogatása. Szeptember 17-én a Közép-németországi Evangélikus Egyház Református Egyházmegyéje öt lelkipásztorának a pozsonyi egyházmegye lelkipásztoráival való találkozásán Nagymegyeren Martin Filitz hallei lelkipásztor *Mindenki a pénzről beszél* címmel tartott előadást, majd bemutatkozott a két egyházmegye. Szabó András esperes *Mit mond a Szentírás a pénzről?* címmel szólt a jelenlevőkhöz.

Esperes-gondnoki értekezlet. Október 7-én Hanván találkoztak egyházmegyéink esperesei és gondnokai, hogy vélemény t cseréljenek az időszerű egyházi kérdésekről és a friss törvénytervezetekről.

Rádiótanács. Október 20-án Mályiban megalakult a Kárpát-medencei Református Rádiótanács. Célja szolgálati felület megteremtése az egyházkerületek kommunikációjához és egy Kárpát-medencei rádiós missziói stratégia kidolgozása.

Előfizetőink figyelmébe

Lapunk zökkenőmentes megjelentetése és januári összpéldányszáma pontos meghatározhatósága érdekében tisztelettel kérjük a gyülekezetek lelkipásztorait, gondnokait és iratterjesztőit, akár csak egyéni előfizetőinket, hogy legkésőbb **december 20-ig** jelezzék a szerkesztőségnek az impresszumban megadott elérhetőségei bármelyikén, amennyiben módosul a jövő évre előfizetendő példányok száma.

Akik a fenti időpontig nem jeleznek változást, azt vállalják, hogy a Kálvinista Szemlé 2011-re ugyanannyi példányban fizetik elő, mint idén. Tehát az előfizetés folyamatos, akinél nincs semmilyen változás, nem kell megújítania.

Lapunk éves előfizetési díja változatlanul **4,20 euró**. Kérjük, az előfizetési díjat majd csak januárban azzal a pénzesutalvánnyal térítsék meg, amit a januári számmal együtt küldünk.

Kérjük azon gyülekezeteket, amelyek a lapunk mellékleteként megjelenő Bibliaolvasó vezérfonalakon kívül további példányokat szoktak igényelni a szerkesztőségtől, hogy rendelésüket mihamarabb adják le. A falcolt Bibliaolvasó vezérfonal 2011 ára **17 cent**.

A szerkesztőség

Egy kis statisztika

A 2009-es statisztikai adatok szerint egyházunknak 210 anya- és 108 leányegyházközsége, valamint 95 szórványgyülekezete van. Templomaink száma 308, van 104 imaházunk és 185 parókiánk.

A 2001-es népszámlálás szerinti 109 735 református közül nyilvántartunk 61 369 egyháztagot (közülük 39 277 személy szerepel a választói névjegyzékekben).

Tavaly 756 keresztelek, 321 esküvő és 1215 temetés zajlott gyülekezeteinkben; a konfirmáltak száma 688 volt.

A szolgálatokat 221 lelkipásztor látta el (130 férfi és 91 nő, közülük 15-en nyugdíjasok). 34 volt a katechéták száma, egyházi iskoláinkban pedig 104-en tanítottak.

(Forrás: Zsinati Iroda)

A Pátria rádió protestáns műsorai:

November 14-én 8.05-kor a Világosság című egyházi műsor református adásának fő témája a tizedik csapás, vagyis az egyiptomi elsőszülöttek megölése. A bibliai eseményt Parti Tibor szeszta lelkipásztor hozza közelebb a hallgatókhoz.

November 28-án, advent első vasárnapján 11 órai kezdettel élőben közvetítjük az istentiszteletet a nagykeszi református templomból. Igét hirdet Szabó Sarolta lelkipásztor.

December 12-én, advent harmadik vasárnapján 8.05-kor a Világosságban Partiné Szaszák Katalin szeszta beosztott lelkipásztor szól a hallgatókhoz.

A Világosság másnapi (hétfői) ismétlésének kezdési időpontja: 12.05.

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja. Kiadja a Zsinati Elnökség (Jókai u. 34, 945 01 Komárno). Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László
Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a szerkesztőség címén és a református lelkeszi hivatalokban.
Előfizetési díj: egy évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:
930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk
Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla
Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely
ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09